

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या
कारभारात सुधारणा सुचिविषयासाठी स्थापन केलेल्या
मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या शिफारशीबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्र. एसटीसी-३४०१/सीआर-४२ भाग-१/परि-१
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक : ५ डिसेंबर, २००५.

वाचा :- शासन निर्णय गृह विभाग क्रमांक -एसटीसी-३४००/६३१/सी.आर.३१/परि-१,
दिनांक २० जून, २०००

शासन निर्णय :- महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या बंस भाड्यामध्ये ज्या सवलती देण्यात आलेल्या आहेत त्या कमी करण्यातीली असेच महामंडळाच्या कारभारात सुधारणा सुचिविषयासाठी तत्कालीन मंत्री(परिवहन) यांच्या अध्यक्षतेखाली संदर्भाधिन शासन निर्णयान्वये एक मंत्रिमंडळ उपसमिती गढीत करण्यात आली होती. सदर समितीने त्यांचा अहवाल दि. ३०.५.२००२ रोजी शासनास, सादर केला. मंत्रिमंडळ उपसमितीने सुचिविलेल्या एकूण दृष्ट शिफारशी तसेच त्याबाबत महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाने दिलेले अभिप्राय शासनांच्या विद्यारथिन होते या शिफारशी संदर्भात शासनाने खालील प्रमाणे निर्णय घेतलेला आहे:

- क) मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या ज्या शिफारशीमुळे परिवहन महामंडळ / शासनावर वित्तीय भार वाढेल अशा शिफारशी वागदून १ ते ६४ शिफारशी स्वीकारण्यात येत आहेत. ("परिशिष्ट-अ" प्रमाणे)
- ख) शिफारस क्रमांक ५४, ५६, ६२ बाबत राज्य परिवहन महामंडळाने शासनास प्रस्ताव पा. गावा. सदर प्रस्ताव प्राप्त झाल्यावर मंत्री(परि.) यांच्या स्तरावर निर्णय घेऊप्राप्त यावा.
- ग) शिफारस क्र. ६५ व ६६ अस्वीकृत करण्यात, येत, आहेत. ("परिशिष्ट-ब" प्रमाणे)
- ज) परिशिष्ट "अ" येथील शिफारशीपैकी प्रथम २२ शिफारशी ह्या शासनाने जाहिर केलेल्या विविध प्रवासी सवलतीच्या योजनेसाठी येत असलेल्या खर्चाबाबत असून त्याची प्रतिपूती सद्य प्रवासी करातून करण्यानं येत आवै. यापुढे मरु योजनेमार्फी येत असलेल्या खर्चाची प्रतिपूती प्रवासी करातून समायोजनाने करण्यात, येणार

नसल्याने संबंधीत शासकीय विभागाने सवलतीपोटी येणारी खर्चाची
रक्कम परस्पर राज्य परिवहन महामंडळाकडे अदा करावी व
त्याप्रमाणे संबंधीत विभागाने त्यांच्या अर्थसंकल्पात तरतूद करावी.

२. उपरोक्त "ज" च्या अनुषंगाने सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागानी सन २००६-२००७ च्या अर्थसंकल्पात तरतूद करण्याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करावी.
३. प्रवास सवलतीच्या योजनेवर किती लाभार्थी आहेत व त्यासाठी किती खर्च अपेक्षित आहे त्याची माहिती संबंधित विभागानी परस्पर महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाकडून घ्यावी.
४. महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाने संबंधित योजनेवर किती खर्च अपेक्षित आहे ते विद्यारात घेऊन आपली मागणी परस्पर संबंधित प्रशासकीय विभागाकडे नोंदवावी.
५. शिफारस्त क्र. ५४, ५६, ६२ बाबत महामंडळाने शासनास सविस्तर प्रस्ताव सादर करावा.
६. हा शासन निर्णय कित विभागाच्या अनौपथारिक संदर्भ क्र.४१६/०५ / साड, दिनांक ९/११/२००५ तसेच सीआर ६३५/०५/व्यय-८, दिनांक २४/११/२००५ अन्वये मिळालेल्या सहभतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशाने व नावाने,

सहपत्र : परिशिष्ट-अ व परिशिष्ट-ब.

खलाध | ३)
-५१९२।८४

(रा. बा. घाडगे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग.

प्रत,

सर्व संबंधित प्रशासकीय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

महालेखापाल लेखा व अनुशेषता-१ व २, महाराष्ट्र मुंबई / नागपूर

महालेखापाल लेखा परिक्षक-१ व २ महाराष्ट्र मुंबई / नागपूर

उपाध्यक्ष व व्यवस्थापकिय संचालक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई आयुक्त, परिवहन आयुक्त कार्यालय, मुंबई.

अवर सचिव, राज्यपाल विभाग, गृह विभाग, मुंबई.

संत्री (परिवहन) अधेरसंविध सहाय्यक.

मा. राज्यसंत्री (परिवहन) अधेरसंविध सहाय्यक.

सार्वजनिक नियंत्रक (परिवहन) गृह विभाग नियंत्रक.

नियंत्रक (परिवहन-१)

परिशिष्ट - अ

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या बस भाड्यात या सवलती देण्यात आल्या आहेत त्या कमी करण्यासाठी तसेच महामंडळाच्या कारभारात सुधारणा सुधारिण्यासाठी नियुक्त केलेल्या मंत्रीमंडळ उपसमितीच्या अहवालातील शिकायती.

अनु क्रमांक १	शिफारस २	कार्यवाही करणाऱ्या विभागाचे/ यंत्रपंचे नाव ३
१	विद्यार्थ्यांना शिक्षण संस्थेत जाण्या-येण्याकरिता विद्यमान मासिक पास सवलत, साधी बस ६६.६६ % ही या पुढेरी अशीच सुरु ठेवण्यात यावी.	शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग
२	नियमत व जादा साध्या बसमध्ये विद्यार्थ्यांना प्रवासी भाड्यात देण्यात येणारी विद्यमान ५०% प्रवास भाडे सवलत काही ही बदल न करता यापुढे देखील प्रदान करण्यात यावी.	शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग
३	विद्यार्थी शैक्षणिक सहलीसाठी नेमित्तिक करारावर देण्यात येणा-या राज्य परिवहन साध्या बस भाड्यात विद्यमान सवलतीची टक्केवारी ६६.६६% ऐवजी प्रवास भाड्याच्या ५०% इतकीच सवलत यापुढे प्रदान करावी. परिणामी शासनाकडून देण्यात येणा-या प्रतिपूर्ती खर्चात अपेक्षित बचत सुमारे रुपये ९.४० कोटी प्रती वर्षी इतका होईल.	शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग
४	अंध व्यक्ती/विद्यार्थी यांना साध्या साधी बस प्रवास भाड्यात ७५% सवलत देण्यात येते. या मध्ये काही एक बदल करू नये. दोन्ही झोळयांने पूर्णतः अंध व्यक्तीस रा.प. साधी बस प्रवास भाड्यात सवलत मिळण्यासाठी असलेल्या विद्यमान तीन अटी रद करून दिना अट भाडे सवलत प्रदान करावी. शिवाय अशा अंध व्यक्ती/विद्यार्थी प्रवाशा सोबत प्रवासात भदतनिस प्रवास करण्यार असेल तर अशा भदतनिसास ५०% (जे अंध व्यक्ती एकट्याने प्रवास करू शकत नाहीत अशांच्या बाबतीत) सवलत नव्याने प्रदान करण्यात यावी.	शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग / सामाजिक चाया सांस्कृतिक कार्ब व विशेष सहाय्य विभाग
५	राज्य शासनाने पुरस्कृत केलेल्या खेळात भाग घेतलेल्या पिंजेत्या स्पर्धकांना विद्यमान रा.प. साधी बस प्रवास भाडे सवलत ३३.३४% आहे. यामध्ये वाढ करून प्रवास भाड्याच्या ५०% सवलत प्रदान करण्यात यावी.	शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग
६	क्षय रोगी, कर्क रोगी प्रवाशास साधी बस प्रवास भाड्यात प्रदान करण्यात आलेली विद्यमान ५०% सवलत यापुढेरी देण्यात यावी.	सार्वजनिक आरोग्य विभाग

१	२	३
७	कुष्ठ रोगी प्रवाशास सांघी बस प्रवास भाड्यात प्रदान करण्यात आलेली विद्यमान ७५ % सवलत यापुढेही देण्यात यावी	सार्वजनिक असरोग्य विभाग
८	स्वातंत्र्य सैनिकांना त्यांचेकरिता आयोजित केलेल्या मेळाळकाना हजर राहण्यासाठी ५०% सवलत दिली जात असे. ही सवलत पूर्णत वगळण्याचे ठरते. कारण स्वातंत्र्य सैनिकाना एका साथीदारासह वर्षभर विनामूल्य प्रवास सवलत सर्व प्रकारच्या रा.प. बस मधून प्रवास करण्यासाठी शासन आदेश क्र. पीओएस-१९९०/ प्र.क्र.-७७/ १०/स्वसै कक्षा दिनांक २६.१.१९९० अन्वये प्रदान करण्यात आलेली आहे.	सामान्य प्रशासन विभाग
९	रेस्क्यू होममधील मुलांना वर्षातून एकदा साध्या बसने सहलीकरिता विद्यमान ५०% सवलत यापुढेही प्रवास भाडे सवलत चालू ठेवावी.	गाहिला व बाल कल्याण विभाग
१०	मुंबई पुनर्वसन केंद्रातील मानसिक दृष्ट्या अपंग विद्यार्थ्यांसाठी साध्या बसने सहलीकरिता देण्यात आलेली ६६.६६% प्रवास भाडे सवलत यापुढेही देण्यात यावी	सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग
११	विद्यार्थ्यांना जेवणाचे उर्बे रा.प. बसमधून विनामूल्य वाहून नेण्याची सवलत यापुढेही चालू ठेवावी.	शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग
१२	अपंग व्यक्ती/विद्यार्थी यांना साध्या बसने प्रवास भाड्यात ७५ % सवलत देण्यात येते. यामध्ये काही एक बदल करू नये. मात्र शारीरीक अपंगत्वाबुळे पूर्णत: परावलंबी व्यक्तीच्या प्रवासातील मदतनिसास ५०% (जे अपंग व्यक्ती/ विद्यार्थी एकट्याने प्रवास करू शकत नाही) भाडे सवलत देण्यात यावी. रा.प. सांघी बस प्रवास भाड्यात सवलत मिळण्यासाठी असलेल्या विद्यमान तीन अटी रद्द करून यिना अट भाडे सवलत प्रदान करावी.	शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग / सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग
१३	६५ वर्षे किंवा अधिक वय असलेल्या जेष्ठ नागरिकांना साध्या बसने प्रवास भाड्यात देण्यात येणारी ५० % सवलत यापुढेही अशीच सुरु ठेवण्यात यावी.	सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग

१	२	३
१४	<p>स्वातंत्र्य सैनिक आणि त्यावी/तीवा पत्नी/पती अथवा एक साथीदार यांना वर्षातून एकदा साध्या बसने ऐतिहासिक अथवा धार्मिक स्थळांना भेट देण्यासाठी विनामुल्य प्रवास सवलत संपूर्ण रद्द करण्यात यावी. कारण स्वातंत्र्यसैनिकांना एका साथीदारासह वर्षभर विनामुल्य प्रवास सवलत साधी/निमआराम/आराम प्रकारच्या रा.प. बस मध्ये प्रवास करण्यासाठी शासन आदेश क्र. पीओएस-१०१०/ प्र.क्र.-७७/ १०/स्वासै कक्ष दिनांक २६.१२.१० अन्वये प्रदान करण्यात आलेली आहे.</p>	सामान्य प्रशासन विभाग
१५	<p>स्वातंत्र्य सैनिकांना एक यिवाहसाथी/एका साथी/रासह वर्षभर विनामुल्य प्रास सवलत साधी/निमआराम/आराम प्रकारच्या रा.प. बसमध्ये प्रवास करण्यासाठी प्रदान करण्यात आलेली आहे. ही सवलत यापुढेही कायम ठेवावी. या सवलती पोटी रा.प. महारांडळास सोसावा लागणारा आर्थिक भार कमी करण्याच्या हेतूने शासनाकडून प्रती पास प्रतीवर्षी रु.१०००/- प्रतिपूर्ती घेण्या ऐवजी विधीमडळ सदस्यांना त्यांचे रा.प. प्रवासारील मदतनिसासह प्रवास प्रकरणी सवलत खर्चाची प्रतिपूर्ती ज्या सुत्रा आघारे निश्चित केली जाते त्या सुत्रामध्ये पुढील प्रमाणे सुधारणा करून स्वातंत्र्य सैनिक या लाभार्थी घटकाच्या प्रकरणी प्रतिपूर्तीसाठी लागू करावे. या प्रकरणी प्रत्येक स्वातंत्र्य सैनिकाने अमदारांप्रभाणे प्रति महा २५० कि.मी. प्रवास केला आहे असे गृहीत घरावे. आत्र स्वातंत्र्य सैनिकांच्या बाबतीत त्याच्या साथीदारानेही त्यांचे सोबत दर महा २५० कि.मी. प्रवास केला आहे असे गृहीत घरावे. (आमदारांच्या बाबतीत साथीदाराचा प्रवास प्रति महा १२५ कि.मी. घरला जातो.) यानुसार त्या त्या महिन्यात लागू असलेले प्रवासी भाडेदाराने प्रतिपूर्तीची रक्कम विहीत सुत्रानुसार निश्चित करावी आणि प्रचलित कार्यपद्धतीनुसार देय प्रवासी कराशी सामायोजित करावी.</p>	सामान्य प्रशासन विभाग

१	२	३
१६	<p style="text-align: center;">२</p> <p>डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर दलित मित्र पुरस्कारार्थी व त्यांच्या प्रवासातील एक साथीदारासह वष्वर्भर अमर्याद किलोग्रॅटर विनामुल्य सवलत साधी /निमआराम/आराम प्रकाच्या रा. प. बसमध्ये प्रवास करण्यासाठी प्रदान करण्यात आलेली आहे. ही सवलत यापुढेही कायम ठेवावी. या सवलती पोटी रा. प. भाषामंडळास सोसावा लागणारा आर्थिक भार कमी करण्याच्या हेतून शासनाकडून प्रति पुरस्कारी प्रती वर्षी रु. १,०००/- प्रतिपूर्ती घेण्याएवजी विधी मंडळ सदस्य त्यांचे राज्य परिवहन प्रवासातील भदत्तनीतासह प्रवास प्रकरणी सवलत खर्चाची प्रतिपूर्ती ज्या सुत्राआधारे निश्चित केली जाते. त्या सुत्रामध्य पुढीलप्रमाणे सुधारणा करूनडॉ. बाबासाहेब आंबेडकर दलितमित्र पुरस्कारी याताभारी घटकाच्या प्रकरणी प्रतिपूर्तीसाठी लागू करावे. या प्रकरणी प्रत्येक डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर दलित मित्र पुरस्कारीने आमदाराप्रमाणे प्रतिमाह २५० कि.मी. प्रवास केला आहे असे गृहीत घरावे भात्र डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर दलितमित्र पुरस्कारीच्या बाबतीत त्यांच्या साथीदारानेही त्यांच्येसेहन २५० कि.मी. प्रवास केला आहे असे गृहीत घरावे. (आमदारांच्या बाबतीतसाथीदाराचा प्रवास १२५ कि.मी. घरला जातो) त्यानुसार त्या त्या माहिन्यात लागू असलेले प्रवासी भाडे दराने प्रतिपूर्तीची रक्कम विहित सूत्रानुसार निश्चित करावी आणि प्रचलीत कार्यपद्धतीनुसार देय प्रवासी कराशी समायोजित करावी.</p>	<p style="text-align: center;">सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग</p>
१७	<p>अहित्याकाई होळकर योजनेप्रमाणे इयत्ता ५ वी ते १० पर्यंत शिक्षण घेणा-या ग्रामीण भागातील विद्यार्थीनीना शिक्षण संरक्षेत जाण्या-घेण्याकरिता साध्या बसने मोफत प्रवास सवलत यापुढेही चालू ठेवावी.</p>	<p>शालेय शिक्षण व डिटा विभाग</p>
१८	<p>विद्यमान विधीमंडळ सदस्यांना त्यांचे/तिचे एक विवाह साथीदार किंवा कुटुंबातील एका सदस्यासह साधी/निमआराम/आराम/डिलक्स बसने विनामुल्य प्रवास सवलत देण्यात येते ही सवलत यापुढेही चालू ठेवावी.</p>	<p>राजांतरीय वित्तीय विभाग</p>

१	२	३
१९	<p>माजी विधीमंडळ सदस्यांना त्याचे/तिचे एक विवाह साथीदार माना वर्षातून एकदा २००० कि.मी. पर्यंत्या प्रवासासाठी कोणत्याही ऐतिहासिक अथवा धार्मिक स्थळास फक्त साध्या बसने विनामुल्य प्रवास करण्याची सवलत देण्यात आलेली आहे. यामध्ये पुढीलप्रमाणे बदल करावा, माजी विधानमंडळ सदस्यास त्याचे/तिचे एक विवाहसाथीदारासह अथवाप्रवासातील एक मदतनिरासह महाराष्ट्र राज्यात कांठेही साधी/निमआराम/आराम बसमधून विनामुल्य प्रवास सवलत देण्यात यावी. याप्रकरणी २००० कि.मी.ची वार्षिक भर्यादा यगळण्यात यावी. यासवलतीपोटी रा.प. महाराष्ट्रास सोसाया लागणारा आर्थिक भार कमी करण्याच्या हेतुने शोसनाकडून प्रतिपूर्ती घेण्याएवजी विधीमंडळ सदस्यांना त्याचे रा.प. प्रवासातील मदतनीसासह प्रवास प्रकरणी सवलत खर्चाची प्रतिपूर्ती ज्या सूत्रांजाधारे निश्चित केली जाते त्यासुत्रामध्ये पुढीलप्रमाणे सुधारणा करून माजी विधानमंडळ रादस्य या तामार्थी घटकाच्या प्रकरणी प्रतिपूर्तीसाठी लागू करावेत. याप्रकरणी प्रत्येक माजी विधानमंडळ सदस्याने आमदाराप्रमाणे प्रतिमाह २५० कि.मी. प्रवास केला आहे, असे गृहीत घरावे. माजी विधानमंडळ सदस्यांच्या बाबतीत त्याच्या साथीदारानेही त्याचे सोबत दरमहा २५० कि.मी. प्रवास केला आहे असे गृहीत घरावे. (आमदारांच्या बाबतीत साथीदाराचा प्रवास प्रतिमाह १२५ कि.मी. घरला जातो.) त्यानुसार त्या त्या महिन्यात लागू असलेले प्रवासी भाडे दराने प्रतिपूर्तीची रक्कम विहित सूत्रानुसार निश्चित करावी आणि प्रचलीत कार्यपद्धतीनुसार देय प्रवासी कराशी समायोजित करावी.</p>	सांसदीय कार्य पिमाग
२०	<p>शासन अधिकारीकृत पत्रकार /वृत्तपत्रप्रतिनिधी/ छायाचित्रकार यांना प्रतिवर्षी ८००० कि.मी. साध्या बसने प्रवासासाठी १००% सवलत देण्यात येते. ही सवलत यापुढेही चालू ठेवावी.</p>	माहिती व जनसंपर्क दिभाग
२१	<p>दरवर्षी साहित्य समेलनात सहभागी होणा-या सदस्याना साध्या विद्यमान प्रवाशभाड्याच्या ५०% सवलत यापुढेही चालू ठेवावी.</p>	सामाजिक न्याय, सारकृतीक कार्य व विशेष राहात्य विभाग

या सवत्तीर्णाठी रा.प. महामंडळास सोसावा लागणारा आधिक भार कमी करण्याच्या हेतूने शासनाकडून प्रती पुरस्कारी रु.१०००/- प्रतिपूर्ती घेण्यारेवजी विधीमंडळ सदस्यांना त्यांचे रा.प. प्रवासातील भदतनीरासासह प्रवास प्रकरणी सवलत खर्चाची प्रतिपूर्ती ज्या सूत्राआधारे निश्चित केली जाते त्यासूत्रामध्ये पुढीलप्रमाणे सुधारणा करून आदिवासी सेवक पुरस्कारी या लाभार्थी घटकाच्या प्रकरणी प्रतिपूर्तीसाठी लागू करावे. याप्रकरणी प्रत्येक आदिवासी सेवक पुरस्कारीने आमदारांप्रमाणे प्रतीमहा २५० कि.मी. प्रवास केला आहे, असे गृहीत घरावे. मात्र आदिवासी पुरस्कारीच्या बाबतीत त्यांच्या साथीदारानेही त्यांचे सोबत दरमहा २५० कि.मी. प्रवास केला आहे असे गृहीत घरावे. आमदारांच्या बाबतीत साथीदाराचे प्रवास प्रतीमहा १२५ कि.मी. घरले जातात. त्यानुसार त्या त्या महिन्यात लागू असलेले प्रवासी भाडे दराने प्रतिपूर्तीची रक्कम विहित सूत्रानुसार निश्चित करून विहित कार्यपद्धतीनुसार देय प्रवासी कराशी समायोजित करावी.

अवैध प्रवासी वाहतुक करणा-या वाहनांमुळे शासनाला प्रवासी करास मुकावे लागत. तसेच अवैध प्रवासी वाहतुकीमुळे शासनाला रा.प. महामंडळाकडून मिळणा-या प्रवासी करातसुद्धा घट होते. अवैध प्रवासी वाहतुक करणा-या वाहनांकडून शासनाला कर मिळावा यादेशाने मैक्सीकॅब परवाने देण्याबाबतचा प्रस्ताव मांडण्यात आलेला आहे. रा.प. महामंडळ प्रती आसन प्रती वर्ष रु.४०००/- इतका प्रवासी कर, रु.७१/- प्रती आसन प्रतीष्ठ आणि रु.१/- प्रत्येक उम्हाने प्रवास करणारा प्रवासी, प्रती वर्ष दराने मोटार वाहन कर शासनास अदा करते. या उलट, स्वयंचलीत हलक्या वाहनाकडून शासनास वन टाईम टॅक्स द्यरुपात रु. १३,०००/- मोटार वाहन कर प्राप्त होतो. म्हणजे प्रतीष्ठ कर रु.१३००/- इतका होतो आणि द्यासनी वाहनासाठी प्रती आसन प्रतीष्ठ रु.२००/- इतकाच कर महसूल जमा होतो. ही बाब विचारात घेता, तसेच रा.प. महामंडळाचे राज्याच्या दिकासातील उल्लेखनीव योगदान विचारात घेता नव्याने मैक्सीकॅब परवाने देण्याचा दादग्रस्त निर्णयारेवजी शासनाने अवैध प्रवासी वाहतुक बदं करण्यासाठी मोटार वाहन कायद्यातील तरतुदीची काटेकोर अंमलबजावणी करावी. तसेच पर्यटक परवानाधारक (टुरिस्ट परभीट वाहने) कंत्राटी वाहने यांना देण्यात आलेत्या परवान्यातील अटी व शर्तीची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी, शर्तीचा भंग करणा-यांविरुद्ध कडक कारवाई करण्यात यावी. कायद्याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी केल्यास मैक्सीकॅब कडून मिळणारे संभाव्य उत्पन्नापेक्षा जास्त उत्पन्न रा.प. महामंडळाकडून प्रवासी कराच्या वाढीव रूपातून मिळू शकेल.

१

२४

रा.प. महामंडळाच्या तात्वात असलेल्या रिहत जागांचा व्यापारी तत्वावर वापर करण्यासाठत शासन निर्णय क्र. एसटीसी-३४००/प्र क्र.१४८/परि-१, दिनांक १.२.२००९ नुसार वेगाने कार्यवाही क्वावी.

२५

भांडार वस्तुस्थिती विचारात घेता भांडार वस्तुसाठा खर्च नियंत्रित करण्यासाठी साठा पातळीवर दक्षतापूर्वक कडक नियंत्रण ठेवण्याची गरज असून अतिरिक्त प्रमाणात भांडार वस्तु खरेदीस महामंडळाच्या कोणत्याही प्राधिका-यांने भजुरी देऊ नये.

२६

खाजगी मोठ्या कंपन्यानी विशेषत बहुराष्ट्रीय कंपन्यांनी भांडार वस्तु साठा पातळी (साठ्याचा मागणीपुराटा वेळेशी समन्वय साधून) पर्याप्त ठेवण्यासाठी अंगिकारलेल्या कार्यपद्धतीचे महामंडळाने अनुकरण करावे. बसचे विहित यांत्रिक देखभाल दर्जात परिणामकारक सुधारणा घडविणारी कार्यपद्धती निर्माण करून त्यायोगे भांडार वस्तुसाठा पातळी किमान ठेवावी.

२७

अनावश्यक खरेदी टाळण्यासाठी महामंडळाने वस्तु खरेदी प्रकरणी संपूर्ण पारदर्शकता ठेवावी. अनुचित खरेदी प्रतिबंधात्मक उपाययोजना अंभलात आणाव्यात.

२८

"सी.ए.जी. अहवाल" अभ्यासून त्या आधारे पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी प्रतिबंधात्मक उपाययोजना अंभलात आणावी.

२९

विद्यमान २.३८ महिन्यांच्या ईन्हेंटरी ऐकजी ऑन लाईन पघ्दतीने खरेदी केल्यास भांडवल गुंतवणूक नियंत्रिक करणे शक्य होईल. झीरो ईन्हेंटरीद्वारे वस्तु साठा करताना गुंतवले जाणारे भांडवल, त्यावरील व्याज, वाहतूक, साठवण, घसारा, अपव्याय खर्च, प्रदीर्घ काळ साठवणुकीमुळे वस्तुदर्जात होणारी घसरण इत्यादी खर्चात बदल होईल.या फायद्यावर लक्ष केंद्री करून रा.प. आगारात संगणकाच्या सहाय्याने कमी दिवसांची ईन्हेंटरी ठेवण्यासाठी प्रयत्न करावेत.

३०

दिवसेंदिवस प्रवासी वाहनांची मागणी वाढत आहे. तथापि रा. प. महामंडळाचे प्रवासी भारमान टक्केवारी दिवसेंदिवस घटत असून ही घसरण रोखून भारमानवृद्धी करण्याच्या हेतून प्रवासी बस सेवा अधिक सुविधा संपत्र, किफायतशीर आणिक तत्पर करण्यासाठी रा.प. महामंडळाने सर्वस्व पणाला लावून खाजगी अवैध प्रवासी साधनांपेक्षा श्रेष्ठ दर्जाची सेवा प्रवाशांना प्रदान करावी.

महाराष्ट्र राज्य परिवहन मार्ग महामंडळ

१	२	३
३९	अवैध प्रवासी वाहतूक रोखण्याची जबाबदारी असलेल्या शासकीय यंत्रणेकडून त्यांच्यावर सोपविष्णवात आलेली जबाबदारी प्रभावीरित्या पार पाडून घेण्यासाठी शासनाने अवैध प्रवासी वाहतूकीची उपद्रव मुल्य विचारात घेऊन संबंधित यंत्रणा रवतःची जबाबदारी चोख पार पाडतील असे पहावे.	गृह विभाग परिवहन-२ परिवहन आयुक्त / महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
३२	विनावाहक बस सेवा सुरक्षित करण्यासाठी बस चालकाकडे विद्युतकबीच्या सहाय्याने स्वयंचलित उघडळाप करता येणारे दरवाजे बसवावेत. तसेच, रा.प.महामंडळाने आय.एस.ओ. १००१ मान्यता प्राप्त दर्जा मिळविष्ण्यासाठी प्रयत्न करावा.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
३३	२० आसनी मिनी बसला विनावाहक पश्वानगी देण्यात यावी. याबाबतीत राज्य परिवहन प्राधिकरणाने २० आसनी मिनी बससाठी विनावाहक परवर्णनी, त्याचा ठराव क्र. ३५/२००१ डी. ए पत्र क्र. एमझीपी/सीआर/डी ए/एनएसआरटीसी/ओएन-५८६२ दिनांक ८.८.२००१ अन्यथे देण्यात आलेली आहे.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ / राज्य परिवहन प्राधिकरण / परिवहन आयुक्त
३४	महामंडळात टाटा कंपनीच्या ५५% आणि लेलैंड कंपनीच्या ४५% बसेस वापरात आहेत. महामंडळाने तांत्रिक आणि व्यावसायिक दृष्टीकोनातून टाटा, लेलैंड वा अन्य कंपनीचे वाहन खरेदीचे प्रशासकीय घोरण आखणे सर्वस्वी योग्य आहे.	परिवहन महामंडळ / महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
३५	याशिवाय लहान बसेसचा कापर आर्थिकदृष्ट्या किफायतशीर आणि प्रवाशांची गरजपूर्ती करणारा पर्यायाने खाजगी चोरट्या प्रवासी वाहतूकीस प्रभावीरित्या आला घालण्यास उपयुक्त उरेत.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
३६	महामंडळाने प्रदुषणमुक्त वाहनांचा वापर जनहीत विचारात घेऊन सत्वर सुरु करावा. जुन्या अकार्यक्षम बसेसमुळे विविध समस्यांना महामंडळास तोंड घावे लागते. प्रदुषणावर मात करण्यासाठी आधुनिक तंत्रयंत्र असलेल्या बसेस महामंडळाने खरेदी कराव्यात. शासनाने नेमतेल्या लाल समितीच्या युरो-२००२ निकषानुसार कार्यवाही करण्याचा प्रयत्न करावा.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ

३७

विद्यमान साध्या बसची अंतर्गत हवा रेसगती खाजगी बसप्रभारी अधिक आकर्षक वर्तमान महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन अपरिहार्य आहे. यासाठी सतलज, रुबी, इत्यादी प्रख्यात बस बांधणी कंपन्यांच्या बस बॉडीशी महामंडळ रा.प. बसची तुलना करून त्या आधारे प्रवाशांची अपेक्षापूर्ती करणारी आकर्षक बस बॉडी डिझाईन निश्चित करून सत्वर कार्यान्वित करावी. आवश्यकता भासल्यास नेशनल इन्स्टीटूट ऑफ डिझायनिंग अहमदाबाद या रांगधेचा सत्ला घावा, मुंबईच्या बेस्ट उपक्रमाचे अनुकरण करून आय.एस. आय. मार्क रंग उत्पादकंकडून बसकरिता नियिदा पद्धतीने रंग खरेदी करावे, बेस्ट ग्रमाणे रंग लावण्याची आघुनिक प्रदिश्या उपकरणे त्वारित महामंडळाने वापरावी.

३८

लांब पल्ल्याच्या भागावर घालविल्या जाणा-या सर्व प्रकारच्या बसेसना वासीसच्या खालील महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन बाजूस प्रवासी सामान सुरक्षित ठेवण्याची सुविधा प्रदान करावी. अशा बसमध्ये बैठक संस्था महामंडळ घटवून लेग रुम अधिक आरामदायी ठेवावी.

३९

खाजगी बसच्या तुलनेत रा.प. बस सेवा अधिक सुरक्षित आहे. सुरक्षिततेच्या दृष्टीने सर्व महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन घालकांची शारीरिक तपासणी विशेषत: दृष्टी रक्त तपासणी अधिक दक्षतेने प्रत्येक ६ ते ५२ महामंडळ महिन्यांनी नियमित करावी. घालक विश्रांती गृहातील सुविधेतील नुटी दूर कराव्यात. यामुळे अपघात कमी होतील.

४०

सुरक्षिततेच्या दृष्टीने अनधिकृत थांबा विशेषत: मागच्या दुरार्दी धारावर/ होटेल समोर रा.प. बसेस थांबणार नाहीत या दृष्टीने वारंवार कडक तपासणी करावी. वेळापत्रकात नमूद केलेल्या अधिकृत थांब्यावर /गावात- शहरात प्रवासी विनंतीनुसार बसेस थांबवून प्रवासी घड-उत्तार करावी.

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन
महामंडळ

४१

महामंडळाची विद्यमान अपघात नुकसान भरपाई कार्यपद्धती मोटार वाहन कायद्यानुसार कार्यान्वित असून यापुढे देखील चालू ठेवावी

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन
महामंडळ

४२

परिवहन क्षेत्राकरिता आय.एस. ओ. १००१ दर्जा हा गुणवत्तेशी निगडीत आहे. महामंडळाने आय.एस.ओ. १००१ दर्जा प्राप्त केल्यास महामंडळाच्या संपूर्ण कामकाजाची गुणवत्ता उंचविणे शक्य आहे. रा.प. महामंडळाची काही आगारे आय.एस. ओ. १००१ च्या गुणवत्तेच्या दर्जाची करावीत व प्रमाणपत्र घेण्यासाठी प्रथत्न करावा. गुणवत्तेशी संबंधीत, देखभालीच्या मूलभूत सुविधा महामंडळात काही अंशी उपलब्ध आहेत. तसेच, प्रवाशांच्या सोवी सवलतीसाठी महामंडळाने महाराष्ट्रभर बरा रथानके उपलब्ध केलेली आहेत. बसेस बांधणीकरिता भव्यती कार्यशाळा आहेत. तर सुट्या भागांच्या वापराची गुणवत्ता पारखण्याकरिता संशोधन व किंवास शाखा विकसित करावी.

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन
महामंडळ

१	२	३
४३	सी.आय.आर.टी.पुणे यांनी आय.एस. ओ १००९ प्रमाणपत्र मिळविले आहे. या संस्थेच्या संचालकांशी सल्ला मसलत करून प्रथम महामंडळाच्या २४२ आगारांपैकी १ ते २ आगारांसाठी आणि ३ पैकी एखादया मध्यवर्ती कार्यशाळेसाठी आय.एस. ओ. १००९ प्रमाणपत्र प्राप्त करून तद्गंतर संपूर्ण महामंडळासाठी विचार करावा.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
४४	रा.प. महामंडळाच्या कामकाजाचे प्रावान्याने संगणकीकरण करावे.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
४५	ए.एस.आर.टी.यु.वे दरकरारामधील नमूद केलेले दर आणि प्रत्यक्ष खरेदीयेळी खुल्या बाजारातील त्या वस्तुचे त्याच कंपनीचे दर यामध्ये किंती फरक आहे याची खरेदीपूर्व घाचपणी महामंडळाने स्वतंत्ररित्या करण्याची कार्यपद्धती विकसित करून विद्यमान खरेदी कार्यपद्धती सुधारणा करून सत्यर अंभलबजावणी करावी.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
४६	महामंडळाने थेट उत्पादकांकडून बरोस, वस्तु जास्त किंमतीने घेण्याऱ्युजी त्याच उत्पादकाच्या अधिकृत विक्रेत्याकडून तिच वस्तु कमी किंमतीने मिळत असेल तर वस्तुचा विहीत दर्जा, विहीत वस्तुमान विहीत गुणवर्भ याबाबत तडजोड न करता, दक्षतेने किंमतीतील तफावत लक्षात घेऊन आर्थिक लाभ घ्यावा.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
४७	महामंडळाच्या बस स्टाफ रेशेबाबत पर्याप्त प्रमाण (Standard) निश्चित करून बस स्टाफ रेशो उद्दिष्ट गाठण्यासाठी, उद्दिष्टपूर्ती पश्चात बस स्टाफ रेशो प्रमाण पर्याप्त ठेवण्यासाठी आघुनिक माहिती तंत्रज्ञान (संगणकीकरण), यंत्रतंत्राचा महत्तम वापर करावा. याबाबत जगातील, देशातील अन्य प्रवासी वाहतूक उपक्रमांनी यशस्वीरित्या कार्यान्वयित केलेल्या योजनांची माहिती संकलित करून, त्या आधारे रा.प. महामंडळाने उचित कार्यवाही करावी.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
४८	अंग्रेज प्रदेश राज्य परिवहन महामंडळप्रमाणे मनुष्यबळ आणि साधनसामग्री (बरोस) ची उत्पादकता पातळी गाठण्यासाठी प्रत्येक बस आणि कू नियताचे विकित्सक परिक्षण करून देहिकल, कू युटिलायझेशन पर्याप्त करण्यासाठी सत्यर उपाययोजना श्रमिक संघटनांना विश्वासात घेऊन अंभलात आणाऱ्यात.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ

१ ४९	महामंडळाच्या एकूण खर्चापैकी सुमारे ४२% पद्धा अधिक रक्कम कर्मचारी वर्गावर खर्च केली जाते. या चढत्या क्रमाने होत असलेल्या खर्चाच्या प्रमाणावर प्रभावी नियंत्रण राखण्यासाठी कृ युटिलायझेशन वृद्धीची उपाययोजना करतांना दिना वाहक बस सेवांची संख्या वाढवावी. पारंपारिक वाहकाद्वारे तिकीट विक्री पद्धतीस किफायतशीर पर्याय विकसित करावा.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
५०	सी.आय.आर.टी., पुणे या सर्वेचा प्रवासी वाहतूक क्षेत्रातील प्रदीर्घ व्यवसायीक अनुभव आणि ॲडरसन्स कंपनीचा आंतराष्ट्रीय नाश्वलौकिक विधारात घेता सा.प. महामंडळाच्या कामकाजात पर्याप्त कार्यक्षमता निर्माण करण्यासाठी सी.आय.आर.टी., पुणे आणि ॲडरसन्स लिमिटेड या दोघांना मिळून एकत्रितपणे कंसल्टन्सी प्रदान करून सर्व प्रश्न शास्त्रीय पद्धतीने सोडवावेत.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
५१	विद्यमान कर्मचारी प्रवर्गनिहाय स्टाफ नॉर्म कालवाहय झाल्याने महामंडळाच्या अंतर्गत व्यवस्थापन सल्लागार गटाकडून नव्याने स्टाफ नेमून निश्चित करावेत. असे करतांना कामकाजाचे संगणकीकरण करण्यावर विशेष भर देण्यांत यावा.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
५२	वेतन करार उशिरा केल्यामुळे आर्थिक लाभ पूर्वलक्षी नावाने दिले जातात. मात्र, उत्पादकतेबाबत अभ्यमान्य उत्पादकता मिळत नाही. यावर उपाययोजना म्हणून उद्दिष्टनिहाय उत्पादकता वृद्धी सांघर्ष करण्यासाठी यापुढे उत्पादकतेशी निगडीत वेतन निश्चिती करणारा वेतन करार करावा.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
५३	महाराष्ट्र राज्याच्या शिक्षक भरती संकल्पनेवर आधारित चालक, वाहक, कार्यशाळा कर्मचारी प्रवर्गासाठी कनिष्ठ वेतनप्रेणी संकल्पना विकसित करून कनिष्ठ वाहक, कनिष्ठ चालक घ सहाय्यक यांची भरती सध्या करण्यात येते, ती तशीच यापुढे सुरु ठेवावी.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
५४	अभिक संघटनांमुळे खाजगी व शासकीय उद्योग सेवा क्षेत्रात निर्माण झालेल्या समस्यावर उपाययोजना करण्यासाठी ट्रेड युनिवन ॲक्टमध्ये काळानुरुन आवश्यक सुधारणा करण्यासाठी शासनाने सत्यवर पावते उचलावित.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ/गृह विभाग
५५	जादा लिपिकांना अन्य प्रवर्गात पुनर्प्रवर्गीकरणाद्वारे सामादून कर्मचारी प्रवर्गातील कमीअधिक प्रमाणात संतुलन साधाये.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
५६	कॉन्ट्रॅक्ट पद्धतीने चालक वाहक भरती करणे सुकर व्हाये यासाठी विद्यमान कायद्यात शासनाने आवश्यक सुधारणा कराव्यात.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ/गृह विभाग

१		३
५६	बसस्थानक परिसर, पिकअपशेड यांचे सुशाभिकरण करावा. जाणी खाजगी प्रायोजकांना उद्युक्त करावे. या कामी लायन्स क्लब सारख्या संस्थांचे सळीय सहकार्य महामंडळाने घ्यावे, आगार, बसस्थानक परिसर, प्रसाधान गृहे यांची स्वच्छता कामाचे कंत्राटी पद्धतीने खाजगीकरण करावे व तत्पूर्वी कंत्राटी कायथात असलेल्या विद्यमान अटीत बदल करावा. प्रसाधन गृहे यांचा दापर करणा. यांकडून अधिक आकार घ्यावा.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
५८	पगार व भत्यावरील खर्च तसेच कंत्राटी पद्धतीने होणारा महसुली खर्च हा करविरहीत उत्पन्नाच्या ४०% पर्यंत पुढील ५ वर्षांत कमी करावा. राध्या महामंडळाच्या कर्मचारीवर्गावरील खर्च निव्यळ उत्पन्नाच्या ४७.२७% आहे.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
५९	यापुढे रा.प. महामंडळाच्या उत्पन्नात वाढ झाल्यास व वेतन वाढ शक्य होणार आहे. रा.प. महामंडळास शासनाकडून शक्य ती सर्व मदत दिली जात आहे. तथापि, रा.प. महामंडळाने स्पर्धेच्या वातावरणात व्यावरायिक कौशल्य पणाला लादून आर्थिकदृष्ट्या स्थावलंबी होण्यासाठी आर्थिक कार्यफलनिष्पत्ती आणि उत्पादकतेशी निगडीत वेतन करार करून तंतोतंत अंमलात आणावेत.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
६०	आतापर्यंत कामगार करार करतांना व्यवस्थापनाची भूमिका रिअँकटीक असे. तथापि, यापुढे व्यवस्थापनाने प्रोअँकटीक भूमिका स्वीकारावी.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
६१	विद्यमान परिस्थितीत शासन, रा.प. महामंडळ तीव्र आर्थिक टंबाईस तोड देत असल्याने कामगार करार करतांना यापूर्वी झालेल्या अनुचित प्रथा पूर्णतः बंद करणे हितावह आहे. यासाठी कराराच्या वाटाधाटी प्रक्रियेत परिवहन मंत्री यांनी महत्वाची भूमिका करावी	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
६२	राज्य परिवहन महामंडळाची सेवा ही अत्यावश्यक सेवा करावी व रा.प. कर्मचा-यांना अत्यावश्यक सेवा कायदा लावावा म्हणजे अचानक उद्भवणारे बंद यास पायबंद घालता येईल.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ/गृह विभाग
६३	रा.प. महामंडळाने वेतन खर्चात काटकसर करण्याचे अवलंबिलेल्या धोरणाशाडत समितीने समाधान व्यक्त केले. सर्व कर्मचारी प्रवर्गाकरिता कनिष्ठ चालक, याहक, सहाय्यक वेतन श्रेणीप्रमाणे कनिष्ठ वेतन श्रेणी नव्याने निर्माण करावी. यानुसार भविष्यकालीन थेट नोकर भरती करावी.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ
६४	पुरक कामे (अॅन्सलेरी) ही कंत्राटी पद्धतीने खाजगी संस्थांमार्फत करून घेणे.	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ

अ.क्र १	शिफारस २	कार्यवाही करणाऱ्या विभागाचे/बंत्रणेचे नाव ३
६५	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परियहन महामंडळाची तीन महामंडळात पुनर्रचना (विभाजन) करावी व पुनर्रचनेची पद्धती ठरविण्यासाठी शासनातके त्वरित एक अभ्यास गट नेमावा.	ही शिफारस नाकारलेली आहे.
६६	<p>प्रस्तावित पुनर्रचना</p> <p>अ) पुणे व मुंबई प्रादेशिक विभाग मिळून एक महामंडळ, मुख्यालय मुंबई.</p> <p>ब) नाशिक व औरंगाबाद प्रदेश मिळून एक महामंडळ, मुख्यालय औरंगाबाद</p> <p>क) अमरावती व नागपूर प्रदेश मिळून एक महामंडळ, मुख्यालय नागपूर</p>	ही शिफारस नाकारलेली आहे.